

SKLADBE STARIH HRVATSKIH MAJSTORA 18. stoljeća iz Dubrovnika i Krka (priredio Ladislav Šaban)

Vrlo zanimljiv izbor skladbi za glasovir na korištan je način priredio pod gornjim naslovom L. Šaban, profesor na Muzičkoj akademiji u Zagrebu (izdanje Hrvatskog glazbenog zavoda, HGZ-50, Zagreb, 1975.). Zanimljiv je izbor zato što se radi o dosad nepoznatim skladbama starih majstora (porijeklom ili životom povezanih uz Dubrovnik i Krk) koje je tako redigirao prof. Šaban da mogu korisno poslužiti kao školska literatura. U tom smislu ovo je djelo jedinstveno obogaćenje naše glazbene literature. Sva muzikološka i pedagoška razjašnjenja, isto tako i podaci o skladateljima i njihovim djelima, nalaze se u predgovoru. Sam izbor skladbi sačinjavaju slijedeća djela: *Sonata i 4 studije* L. A. Sorkočevića — *Sorgo, Sonata za čembalo* nepoznatog skladatelja 18. stoljeća iz grada Krka, *Fantazija u obliku ronda* I. M. Jarnovića i *Varijacije* T. Restija.

»*Sinfonia terza* di Signor Luca Antonio Sorgo il 14 Decembre 1754« priređena je u ovom izdanju kao sonata, jer ima oznake skladbe pisane za solo instrument (osobito u kadencama). »Lezioni di Contrapunto date del Signor Giuseppe Antonio Valenti Maestro di Capella al Signor Antonio di Sorgo 1754. Libro primo«, zapravo je bilježnica (kajdanka) u kojoj iza strogo školskih kontrapunktskih vježbi slijede mali skladateljski radovi, pa su zato 4 izabrane skladbe, nazvane Studije. »*Sonata per Cembalo*« skladba je nepoznatog skladatelja 18. stoljeća napisana, doduše u duhu Scarlattijevih jednostavačnih sonata iz ranijeg doba njegova stvaralaštva, no ne nalazi se u popisu njegovih djela, pa je moguće da potječe i sa domaćeg tla, Krka. »*Fantasia in Rondo per Cembalo o Piano-Forte* Del Signor Jarnovick« stilski pripada ranijoj klasici, a čini se da je jedino djelo namijenjeno glasoviru I. M. Jarnovića, poznatog majstora violine i skladatelja. *Varijacije u C-duru* učitelja glazbe i skladatelja Tome Restija, koji je porijeklom iz južne Italije, pripadaju figurativnom tipu varijacija klasične jednostavnosti.

Uvijek svjež ugođaj glazbenih djela starih majstora znalački pripremljenih da mogu poslužiti i kao vježbe za glasovir, omogućit je izvodiocima da spoje korisno s ugodnim i bogate repertoar djelima domaćih majstora. Preporučamo!

I. Š.

Dr. Ferdinand Haberl: DAS KYRIALE ROMANUM — liturgische und musikalische Aspekte.

U svibnju ove godine u Bonnu u Njemačkoj izašla je knjiga DAS KYRIALE ROMANUM-liturgische und musikalische Aspekte Ferdinanda Haberla. Izdalo ju je Cecilijansko društvo za zemlje njemačkog jezika kao svoju desetu knjigu.

Pisac knjige dr. Ferdinand Haberl vršio je dužnost regensa Instituta za crkvenu glazbu u Regensburgu više od 30 godina. Od 1970. on je »preside« na Papinskom institutu za crkvenu glazbu u Rimu gdje i predaje estetiku i forme gregorijanskog korala te muzikologiju i polifonu transkripciju. S područja muzikologije objavio je mnogo radova te pripremio kritička i praktična izdanja više djela polifoničara rimske i flamske škole. Novom svojom knjigom Das Kyriale Romanum htio je popuniti jednu prazninu koja se je živo osjećala na području o kojem knjiga radi. Odlična Ferrettijeva ESTETICA GREGORIANA, čiji je drugi dio ugledao svjetlo tek nakon tridesetak godina, ustvari je nedovršeni traktat iz gregorijanskih forma i estetike. Moglo bi se reći da Haberlovo djelo s Ferrettijevom Esteticom čini cjelinu. Ferretti je u svojoj Estetici obradio forme misnog propria (»promjenljivih djelova«) i brevijara, no, ordinarium je nedostajao. Haberl je obradio ordinarium s liturgijskog i glazbenog aspekta. Kako je Ferrettijeva Estetica znanstveni traktat i u isto vrijeme udžbenik, to isto želi biti i Haberlov Das Kyriale Romanum.

Knjiga ima najprije predgovor u kojem pisac govori zašto izlazi s ovom knjigom o gregorijanskom koralu sada kada on više nema kao nekad toliku praktičnu vrijednost u obnovljenoj liturgiji, i onda govori o samom načinu obrade materije u knjizi.

Pisac čitatelje upoznaje sa *Kyriale Romanum* najprije kao knjigom ukratko kroz povijest do II. vatikanskog i onda opširnije o novom Kyrialu. Slijedi *Kyrie eleison* kao misni dio i kao glazbena forma, i to tako da o svakom *Kyrie eleison* iz Liber usualisa ponešto kaže pod glazbenim vidom. Slijedi tako o svim *Gloria, Sanctus* i *Agnus Dei*, onda o *Ite missa est*, o svim melodijama *Creda, Asperges me* i *Vidi aquam*. Zatim prati sve misne djelove ordinarija kako ih donosi novi Missale Romanum (pokornički dio, služba riječi... ). Pod konac knjige doneseni su naslovi do sada poznatih tropa, registar osoba i registar mjesta.

Knjiga je popraćena svim znanstvenim aparatom, možda malo i previše, što joj donekle umanjuje praktičnu udžbeničku vrijednost. Od Ferrettijeve Estetike do Haberlova Das Kyriale prošlo je tridesetak godina. Gregorianisti su međuvremeno radili i mnogo toga objavili. Haberl je u prvom redu muzikolog, a onda gregorijanist. U novoj knjizi to se primjećuje.

Prevesti Das Kyriale Romanum na hrvatski potpuno, možda za naše prilike ne bi odgovaralo, ali iz nje ga napraviti sažetak našlo bi svoje opravdanje. Tko god se temeljitije bavi i zanima za gregorijanski korale, ova mu knjiga ne bi smjela promaknuti.

Petar Zdravko Blaić